

Nemzetségek nemzete

Táltosok a magyar
történelemben

JANKOVICS MARCELL: ÁLMOS

2/1

CSOPORTOS FELADATLAP A RAJZFILM FELDOLGOZÁSÁHOZ

1. Milyen nevezetes történelmi eseményhez kapcsolódik a film története?

.....
.....

2. Soroljatok fel néhány mondabeli nevet!

.....
.....

3. A monda szerint honnan származik az Álmos név?

.....
.....

4. Mikor jelenik meg a filmben táltos alakja, és mi a szerepe?

.....
.....

5. Milyen szent állatok, totemállatok szerepelnek a filmben?

.....
.....

6. Mi lesz Álmos sorsa?

.....
.....

7. Milyen hiedelem fűződik a szertatáshoz?

.....
.....

A TÁLTOS ÉS A SÁMÁN

(ÖSSZEÁLLÍTOTTA: TOMORY IBOLYA)

2/2

A táltos hitvilágunk sajátos alakja volt, aki általában valamilyen rendellenességgel született (fogakkal született, vagy több ujja volt, mint másnak), és a többi gyereknél hosszabb ideig szopott, így természetfölötti erőre tett szert. „Tudós” ember volt, aki ha kellett, gyógyított, de esőt, vihart is támasztott, és fehér bika alakjában megküzdött a fekete bikával, a gonosz erőkkel. A táltos segítőtje a csodálatos képességekkel rendelkező ló, a táltos paripa, amely sok esetben göthös, csúnya, beteg állatnak látszott, s csak kiválasztott gazdája ismerhette meg igazi értékeit. A táltos paripának lehetett négynél több lába, szárnyai, és nagyon gyors volt. (Nem véletlen, hogy a sztyeppi harcos számára a legfőbb társ a ló volt.)

Kutatók egyetértenek abban, hogy a honfoglalás korában a magyarság világképének alakításában fontos szerepe volt a sámánhitnek. A sámánmitológia elemei túléltek az évszázadokat, és a magyar néphit szinte napjainkig megőrizte néhány motívumát. (Például táltosokról szóló legendák, történetek formájában.)

Maga a sámán szó a szibériai erdők vadászó és rénszarvastenyésztő népének nyelvéből származik. Sok más, törzsi társadalomban élő nép körében is léteztek vagy léteznek ma is sámánok. A sámán speciális tulajdonságokkal rendelkezik, egyszerre orvos és pap, és ő az, aki képes kommunikálni az emberfeletti erőkkel.

A világon minden nép körében fellelhető valamilyen vallás, a természetfelettiben való hit valamilyen formája. Ezek a vallások különbözőképpen képzelik el, és jelenítik meg a világot. A sámánhit is nagyon sokfélék, mégis néhány közös vonást megállapíthatunk.

A sámánt, a hit szerint, a szellemek (vagy istenek) választják ki, megtanítják, hogyan kerüljön transzba, olyan normálistól eltérő tudatállapotba, melyben képes lesz kommunikálni a szellemekkel. Ilyenkor úgymond lélekben az égi világokba repül, vagy éppen leereszkedik a föld alatti világokba. A föld alatti világban rettenetes dolog történik vele, húsát csontvázig lecsupasztják, majd ismét összerakják, hogy új életre szülessen. Így nyeri el erejét, hogy helytálljon a szellemekkel szemben, meggyógyíthassa áldozataikat (úgy tartják, a betegséget a rossz szellem hozza rád), megölje az ellenséget, s megmentse népét az éhezéstől, járványtól. Ez a sámánvallás egyik leglényegesebb közös eleme, amely a Föld sok részén megtalálható.

E népek úgy gondolkodnak, hogy a többi világ nem különül el élesen a mi világunktól, ám ezek a világok határozzák meg a dolgok valódi természetét, és ott dőlnek el a mi világunk eseményei is.

Mindemellett a sámán mindennapi életet él, csakúgy, mint faluja többi lakója.

„SÁMÁNDOBOK SZÓLJATOK!”

2/3

HELYZETGYAKORLAT

Válasszatok ki egy nektek tetsző helyzetet az alábbiak közül! Fogalmazzatok meg egy 2-3 mondatos könyörgést vagy varázsszöveget, amelynek alkalmazását elképzelhetőnek tartjátok a kiválasztott helyzetben!

Helyzetek

- Nagyon beteg, lázas gyermeket kell meggyógyítani.
- Hónapok óta nem esett az eső, a pusztán az emberek és az állatok szomjaznak.
- Ellenséges törzssel talákoztatok, a lehetséges harc előtt tanácsot kértek a szellemektől.
- Új fiúgyermek születik a törzsfő családjában.
- A nagy vadászat előtti éjszaka segítséget kértek a szellemektől.

Varázsszöveg

Valaki adja elő közületek ezt a varázsszöveget dobok hangjával kísérve!

AZ ÉGIG ÉRŐ FA

2/4

JEGYZETLAPOK

Mit jelképez a fa?

Milyen világokra oszlik a mindenség?

Kik laknak az egyes világokban?

Hol lehet lejutni az alvilágba?

Hogyan képzelik el az égboltot?

Ki képes az egyes világok közt kapcsolatot teremteni?

